

ROČNÍK LIV. čís. 1
Mezinárodní festival poezie
Valašské Meziříčí

KRACH

DO KAPSY

MFP

1

KRÁSNÉ CHVÍLE S POEZIÍ

Trochu
drsnější
začátek
s **ARIEL**

neprodejné
nie je na predaj
not for sale

V OBSAHU:
Jíříkovo vidění – Napsali nám...
Literární bar – Pozvánka do galerií
Okénko Venduly Chalánkové – Poslední štek

Jiříkovo vidění

Trošku drsnější začátek s Ariel

Vážení a milí. A někteří i po zvážení milí. Tak o čem to Vidění bude tentokrát? Hm... co třeba o výzvách? Nebo o jedné konkrétní. Letos nějak nestíhám číst, a to jsem se přitom odvážně vrhnul na Čtenářskou výzvu. Většinou asi víte, o co jde – na české webové Databázi knih se každý rok vyhlašuje 20 více či méně infantilních témat, která mají odvážní čtenáři během roku splnit, a protože my, co čteme, jsme více či méně infantilní, tak se do toho obvykle necháme zatahnout a čteme knihy podle těchto témat vybrané. Kdo nerozumí, tak mrkne na www.databazeknih.cz.

Sice je to jenom na nás, jestli se přidáme a jestli je pro nás opravdu tak zásadní splnit výzvu celou, ale nám to většinou nedá, že ano. A pak najednou zjistíme, že čteme,

ne co chceme, ale co musíme. A mě samozřejmě napadlo, že to si ale fakt samo říká o pobíjení much jednou ranou. Času je málo a voda stúpa. Takže tu máme tři témata Jiříkova vidění, která jsou zároveň tématy letošní knižní výzvy: 1) Poslední kniha (již nežijícího autora); 2) Kniha poprvé vydaná v roce 2018 (nová kniha); 3) Kniha, jejíž děj se odehrává v Brně. Tematický rozptyl je uspokojivě velký, tedy pojďme na to.

Sylvia Plathová byla americká básnířka. Vlastně nejen to, možná ji budete znát spíš skrze román Pod skleněným zvonem, který se teď u nás znovu dostává do módy. S životem se slečna dost prala už od osmi let, kdy zemřel její otec, a většinou citelně prohrávala. Trpěla diagnostikovanou klinickou depresí, nedařilo se jí příliš ani literárně (během života vydala jen jednu sbírku a román), a když se začalo rozpadat i její manželství, tak jednoho večera uložila své dvě děti spát, otevřela jim okno, pečli-

vě utěsnila zvenku dveře a sobě šla pustit plyn. Bylo jí 30 let.

Teprve po smrti se stala slavnou a začaly vycházet její četné rukopisy – dopisy, deníky, povídky. Především aktivitou jejího exmanžela. A především v roce 1965 vyšla sbírka Ariel. Lze ji označit za poslední autorčino dílo, protože na ní Plathová pracovala krátce před smrtí, a sugestivně ukazuje vnitřní zápasy, které ji nakonec stály život. Recenzentka Jana Stejskalová poukázala ale i na širokou škálu témat a motivů „s různým emocionálním nábojem – z těch nejvýraznějších jde o tělesnost a rodinu, osamělost, nenaplněnost, ale i optimistické básně o včelařství. (...) Mluví často v první osobě, avšak využívá i dramatický dialog, předkládá čtenáři pole metafor kombinujících abstrakta s konkréty, kde se antika setkává s holokaustem, erotika s vařením a radost z dětí s nejtrpčí skepsí.“

Skoro podobně jako Plathová s životem se pral Jan Zábrana s českým překladem. Pracoval na něm s přestávkami skoro 20 let a ve svém deníku psal: „Žádná ženská mě v životě neutahala tak jako Sylvia Plathová. Z její sbírky Ariel mi zbývá dopřeložit pět básní a jsem na konci sil. A to je dvacet let mrtvá! (...) Do těch básní se nelze dostat paklíčem, spíš to chce rozrazit skořápku jako ořech – a pak začít pracovat se střepy (...) A já, já budu rád, jestli tenhle překlad přežiju. Poněvadž je to spíš zápas, spíš rvačka, při které jeden škrtí druhého – spíš tohle než překlad.“

K nejdrsnějším a nejosobnějším básním patří podle mě především tři: Táto, Rozhraní a Slova. Mohl bych je rozebrat a okomentovat, ale kdo by to četl. Jdu si dát kafe a udělejte si raději představu sami, bez předžvýkávání a hodnocení.

Sylvia Plathová a její manžel Ted Hughes

Tam na té fotce, kde tě mám, táto,
stojíš ve škole u tabule jako přibitý,
máš důlek na bradě, tam nemáš
prasklé kopyto,
ale ďábel jsi stejně, kdepak, ani to
ti nepomůže, ty jsi ten černý, jasně,
to jsi ty,

kdo mi rozkrápá křehké rudé srdce
jako střep.
Bylo mi deset, když jsem ti šla na
pohřeb.
Ve dvaceti jsem to taky chtěla vzdát
a vrátit se k tobě, k tobě, a už napo-
řád.
Když nic, tak ty kosti jsem ti chtě-
la dát.

Jenže tenkrát mě z toho pytle vytáh-
li,
poslepovali mě klihem jako porce-
lán.
Pak už jsem věděla, jak na to, jak to
udělám.
Uhnětla jsem si z vosku figurku: byl
to minipán
v černém jako ty a jak vystřižený
z Mein Kampfu,

milovník skřipce, kleští, tortury
a olova.
A řekla jsem si: sejmi ho. Do písme-
ne a do slova.
Takže teď, táto, teď konečně jsem
hotová.

Černý telefon je vyrvaný i s koře-
nem,
hlasý se jím nedokážou proklovat.

A jestli jsem zabila jednoho chlapa,
zabila jsem dva –
toho upíra, co tvrdil, že je tvoje já,
a pil mi krev, celý rok pil mi krev,
sedm let, když to chceš vědět, když
to chceš.
Lehni si, kdes ležel, táto, lehni a lež.

V pupkatém černém srdci teď máš
zatlučený kůl.
Lidi ze vsi ti nikdy nemohli přijít na
jméno.
Teď po tobě tancují a dupou, nic ti
nezapomenou.
Ti věděli vždycky, co jsi zač a co ti
mají za zlé.
Táto, táto, já už to mám za sebou, ty
hajzle.
(Závěr básně Táto)

Rozhraní

Teď je žena dokonalá.
Její mrtvé
tělo má úsměv naplnění,
iluze řecké nutnosti
plyne jí v záhybech tógy,
její bosé
nohy jako by říkaly:
až sem jsme došly, máme to za
sebou.
Obě mrtvé děti se stočily, bílí hadi,

Americká poštovní známka znázor-
ňující Sylvii Plathovou.

každé u malého
džbánku mléka, už prázdného.
Složila si je
nazpět do těla jak plátky
růže, které se zavřou, když zahrada
strne a vůně krvácejí
ze sladkých, hlubokých hrdel květu
nocí.
Luna nemá proč být smutná,
jak civí ze svého kostěného čepce.
Ta je na takovéhle věci zvyklá.
Pukají na ní černé skvrny a šíří se
dál.

Co tě napadne...

Anketa Kláry Kunčické

1) Co tě napadne, když se řekne poezie?

2) Co tě napadne, když se řekne MFP, nebo Mezinárodní festival poezie?

Tereza, student SŠ, 15 let

- 1) Básně.
- 2) Je to asi nějaká veřejná recitač-
ní soutěž.

Petra, student Gymnázia, 18 let

- 1) Báseň.
- 2) Že někdo přednáší básně.

Agáta, student gymnázia, 15 let

- 1) Umění.
- 2) Asi nějaký festival umění.

Pavla, pošťáčka, 43 let

- 1) Romantika.
- 2) Knížka.

Monika, učitelka, 42 let

- 1) Příjemný večer.
- 2) Dny s příjemnou atmosférou.

Jana, důchodkyně, 66 let

- 1) Přednes básní.
- 2) Setkání lidí, kteří mají rádi po-
ezii

Marcela, mistr, 40 let

- 1) Nic moc teda.
- 2) Čtou se tam básně.

**Monika, pracovnice kavárny,
29 let**

- 1) Všechno možné, nejde to

vyjádřit.

- 2) Moje dětství.

Vojtěch, student Gymnázia, 15 let

- 1) Umění.
- 2) Asi nějaká lyrika a epika.

Pavel, automechanik, 43 let

- 1) Báseň.
- 2) Hodně básní.

Simona, žákyně ZŠ, 13 let

- 1) Literatura.
- 2) Že tam někdo něco vypráví.

Napsali nám...

Dagmar Kováčová

recitátorka a dlouholetá účastnice MFP

Před rokmi som prišla na MFP ako recitátorka. Stretnutia s kolegami a zároveň súpermi recitátorami, zvláštnosť číselného hodnotenia, diskusie v seminári s porotou, všetci tí úžasní ľudia okolo prípravy súťaže, neopakovateľná atmosféra, to všetko ma do Valašského Meziříčí každú jeseň ťahá a ak môžem, snažím sa prísť. Aj teraz sa už teším na zaujímavé a invenčné výkony recitátorov a na ľudí, ktorých znovu po čase veľmi rada uvidím a hádam bude aj čas porozprávať sa.

Súťažiacim želim skvelé prednesy, porote želim ťažké rozhodovanie medzi množstvom výborných výkonov a organizátorom želim vydaný festival.

David Kroča,

pedagog, letošní predseda poroty

Proč se vlastně na MFP těším? Mezinárodní festival poezie ve Valašském Meziříčí má mezi ostatními festivaly zaměřenými na interpretaci literárního textu v mých očích výsadní postavení. Má a drží si svůj soutěžní charakter a specifický způsob hodnocení. O vhodnosti a oprávněnosti takového způsobu hodnocení uměleckého přednesu se tu každoročně diskutuje. A diskutuje se tu i o dalších, pro mě nesmírně zajímavých tématech: o vztahu české a slovenské kultury, o novinkách obou litera-

tur, o překladech světové literatury do češtiny a slovenštiny, o doprovodném programu. Mám rád ty diskuse, jsou kořením našeho setkávání. Bodováním pomocí číselných tabulek hodnocení totiž nekončí, ale teprve začíná. Její jádro tvoří podrobné hodnocení jednotlivých interpretačních výkonů na rozbořovém semináři. Moc bych si přál, aby to letos byly diskuse přátelské, v nichž nejde o to ranit ironií nebo tvrdým odsudkem, ale v nichž jde o věc samu a ryze odborný problém. A na taková setkání se vážně těším, stejně jako na výjimečnou poetickou atmosféru, k níž nemalou měrou přispívají malebné sklepní prostory zdejšího žerotínského zámku.

Martina Longinová

Podzim jsem měla a mám po dlouhá léta spojený s účastí na MFP. Chtěla bych touto cestou poděkovat za tu skvělou možnost potkávat se při umění přednesu v nádherných prostorách zámku s úžasnými kolegy z oboru z Čech, Moravy a Slovenska. Z některých z nich se stali mí celoživotní přátelé, a to je ten nejvzácnější bonus. S jedním z nich, Stanislavem Rubášem, nabídneme letos festivalovým účastníkům nahlédnutí do českých překladů Puškinova Evžena Oněgina v našem literárním pořadu Já píši Vám... Srdečně vás na něj zveme.

Andrej Ferko

narozen v Bratislavě (1955), kde také vystudoval numerickou matematiku na fakultě (dnes Fakulta matematiky, fyziky a informatiky) Univerzity Komenského. Od té doby přednáší předměty jako počítačová grafika, multimédia, složitost geom. algoritmů. Byl profesorem na Technické univerzitě v Grazi (2001-2004). Věnuje se organizaci mezinárodní konference Spring Conference on Computer Graphics.

Orbis dictus

(Hľadanie systému v obraznosti)

1.
Nad namestím
narodných omylov
sa cosi ticho zlomilo
a do zakutí slovenskeho racia
sa zaklesla prva
devalvacia.

2.
Svet,
ktory znamena dosky
nevidím strazayovsky
„Ked som isiel z krcmy,
mila krici, strc mi!“
Stratil sa ti vibram,
zatiaľ sa len Igram.

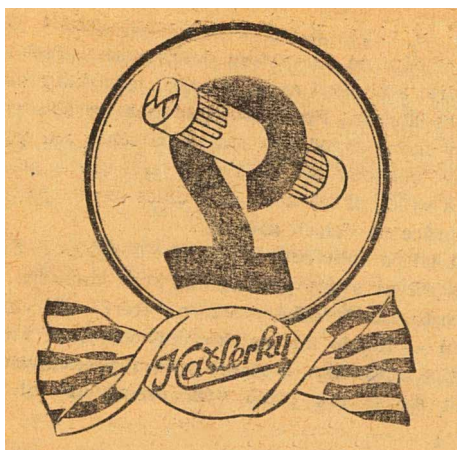
3.
Porota v tejto sutazi
napokon mudro uvaži,
ci tieto texty su dost verne
nevernosti postmoderne -
Escherove paradoxy -
„Aj most som ja“...
A zatiaľ
o potrebnosti tyrana
hovori radio Tirana.

4.
Zbohom zostavajte,
mamickina Praha.

5.
Svet
orbis fictus
spoza jednej dosky
pozoruje Vojtech Zamarovský
Svet
ktory sa sype spoza dosky
dava naspät Pavol Vilikovský
Svet
ktory sa kruti
ako dierka
naprostriedku
elpidosky
ozvucuju songy
napísane urbanovsky.
* * *

V poslednom case
nejako ubuda
reflexivných lyrikov.
Asi
nemajú
správne reflexy.

6.
V hlave Joza Urbana
sme pili pivo do rana
„Vypadli sme z kotvy
rozjarení vinom“ ...

„Vzduch ostro jarny
vzduch od strojarni“
... „postretli sme chlapa
s chlapcom zrejme synom“
Nad namestím narodných omylov
veju vetry vinom vanom
stretli sme aj pani s panom
a celkom na kraji lesa
bolo vidno Paracelsa.
Les významov mal plno hostí
blúdili v systéme obraznosti.

7.
„Uz sa vari kasicka,
pre každého trosicka.
Svet je malý,
aj pravda je malicka.“
Cim je pravda mensia,
tým viac rastie svet.
Na pokraji novej potopy
sa tesi žena Európy.
Ved žena Európy,
a to je zname az prizname
- a raz si to cestne prizname -
ma prsia nadmerne chlpaté.
Odkojený tým poprsím
Európu este raz poprosím.

8.
Ziarenia gama a beta -
obrazy stareho sveta -
násiel som dve ECU
dal som ich do deky
a z toho všetkeho jedno deko
semioticky analyzuje Umberto Eco.
Nevie Eko ďalej.
Medzitým si nalej.

9.
Násiel som kus smaragdu,
zavesím ho na Magdu.
Ze na slovo smaragd nie je rym
zhodli sme sa s Vilkom Turcanym.
Smaragdové oči
svietia Magde na tvári
vzrusuje ju,
ci sa nam rym s rymom popari.
Magda sa unasa našim tancom,
snivalo sa jej s veľvyslancom.
„Volali mi tri Gracie.
Odkiaľ?
Z emigrácie.“

10.
Aj chemický kolos
s najnovšou technológiou
sa nezaobíde
bez parného stroja.
Vsade biela para, hluk,
ropa, kaučuk, nesúzvuk.
A kto verí na elitu
je jak sacok z igelitu -
všetko v nom vidno

okrem neho.
„Slovensko mlade, rodisko moje, aj
mohyla mojich kostí!“
Elita nam vesti veľké zmeny.
„Venusa sa rodí z pivnej peny.“
* * *

Slovnaft ticho poslucha
inžiniera Valucha.
Hodinky mu tikajú,
hoci on im vyka.
„Idu, idu, zatiaľ sa
nedostali nikam.“
A vynálezca James Watt
nedal svojej mame spať.
Vsade biela para, tis.
Co v tej pare paratis?
Vynálezca Džeims Vot
objavuje navod.
V pare sa paria predsa ti istí
federalisti a separatisti.
„Je to náš prvý let.
Výsledky bude vidno hneď.
Všetci sme tu len brigádnici.
Tak to berte športovo.“
Samotné branie športovo
znamená, že si nevezmeš nič.
Berie vždy vacsia.
Nesportova.
Berie tretí.
To nemusíte kolportovať.
To predsa dávno každý vie.
Ak nie, i tak osívie.
Osívie ako osivo
pre majiteľov sveta
cez ozonové diery jeho pľúc
siriť mu ziarenie beta
a nemám právo veta
osívieť ako osivo
a zostanem na povrchu.

11.
Gula nie je doska.
Doska nie je gula.
Zem bola dakedy doskou,
kým sa nestala gulou.
Zem nie je doska,
zem znamená svet
aj dosky znamenajú svet
ale zem je aj gula -
- radšej sa priznam:
nevidím význam
pozerať na zem
cez prizmu frazem.
* * *
„Nad miestom je neviditeľná sieť
zastriečiek.
Z času na čas sa tam zídu ľudia
a zapoja sa.
Každý dvoma vztyčenými prstami.
Nejaký čas po zapojení sa odpoja.
Ma to len jednu chybu.
Ze s trochou fantázie vidno nad ná-
mestím krdel zajacov.“

12.
Lubomír Feldek americký
posiela domov limerický.
Može byť šutaz anonymne?
Hynieme v hymne?
Ano, hynme!
„O, bože anonymov,
stoj vždy pri mne,
verne,
anonymne!“
Snívali sa vám texty s mnohotvár-
nou tvárou?
Nedaleko Temesvaru
spadla mucha
do honorárov.
Az na to, že limerik
nepochádza z Ameriky.
Vždy sa mi to popletie -
Edward Lear
s kralom Learom.
Sialený kral lyr..
„Basník sa prehrná v kosi s malou
rozkosou.“
Čítate to praskanie krvi spolu
s Mokosom?
Do trinástej komnaty tam vedú male
dvierka.
A na nich obesený básnik na klucke.
A kým v Kuvajte nakvapka ropa do
vedierka,
zbomom zostavajte, mamické klucky.
A básnikova odobierka.

13.
Tento svet spopod jednej dosky
nevidím vôbec klimackovsky.
Slovenské pohľady spod dosky
nevidia, že je obrovský.
Nevidia, že je „biely obor,
obrovský
proti spine a zapachu“.
A vo vesmíre býva zvykom
biely obor
s červeným trpaslíkom,
ktorí zo všetkých možných smerov
ignorujú smer s čiernou dierou.
S čiernou dierou ako uprostred elpi-
dosky.
Otextovanej urbanovsky.

14.
A v hlave Joza Urbana
ano, tam kde sa rozum čistí,
schádzavajú sa za rana
fanklubisti
a
urbanisti.
A poprasujú sa do sytosti
Jozovým sprejom obraznosti.
Poprasujú sa každé ráno znova.
Jozo sa vyspi do Jozova.

15.
Je jeden sen
a treba to uraviet s panikou !
ktory sa sniva
vsetkym basnikom.
V tom sne sa im v premietani na vec-
ka
interneho basnickeho cloviecka
robia nove a nove rany
ktore sa nikdy nezahoja
a osievaju
do basnikov
buduce knihy nepokoja.

16.
Zbohom zostavajte,
mamickine Prahy,
Peceny prsnik
este s mliekom
a lahodnost dalsich ludskych svalov
vychutnava pri Sarajeve
klub labuznikov kanibalov.
Stoji pri nich
neviditelne
nepohnute
Gavrilo Princip.
Principialne
hladi na tie chute.
Zbohom zostavajte,
mamickine prahy,
co vas prekracali
moje biele nohy.
Biele nohy belochov
co sa uz nakracali
na tomto svete
kde doska
znamena
nahrobok
napríklad
nahrobok
ludskych prav.
Pred dvesto rokmi
vznikol
tretí stav.
Doba uz nie je tehotna.
Svet uz nie je v druhom stave.
Je v stave tretom.
Mozno preto.
Pred dvesto rokmi
vznikol
tretí stav
a koncepcia ludskych prav.
Peceny prsnik
este s mliekom
a lahodnost dalsich ludskych svalov
vychutnava pri Sarajeve
klub labuznikov kanibalov.

17.
Gorbacov navlhčil suchý zákon
a odpredal vsetku moc kagebakom.
Zapadu sa to oplati,
len kagebaci su bohaci

a vedia uz trochu vladnut.
* * *
Liberte?
Egalite?
Fraternite?
Sloboda, rovnost, bratstvo?
Roboda, bravnost, slotstvo!
18.
Keby sa to dalo,
chcel by som na cas nebyt zidom,
nesuzovat sa s Goethem, Faustom,
sebou, Mefistom a este holokaustom.
Necitit starobu naroda.
Zakonnost je nahoda.
Ale musim byt iba sebou,
sebou samym,
sebe známym neznámym.
S tou pamatou
aku v sebe nosi
kazdy zid
musi byt basnikom.

19.
„Rodicia sa menia na peniaze.
Peniaze sa menia na deti.
Deti sa menia na rodicov.“

20.
Ako systematizovat hladanie obraz-
nosti?
Ako zobrazovat system hladania?
Ako hladat systematiku obrazov?
Ako sa uzavriet do slov,
povedz,
orbis dictus,
ked zabery z obrazovky
neslova
neslova
neslova
su obrazmi nepreobrazitelnymi
faktami dusiacimi poeziu
svojou vsednou
a uz sme si zvykli
lahostajne prijimanou
neludskostou.

20.
Porota v kazdej sutazi
sama nad sebou vitazi
v sutazi vitazi pokojne.
Nad sebou sa nevitazi
zarucene
iba
vo vojne.

21.
Vo vzduchu citit i bez nosa
verse Roberta Desnosa.
„Bol to dobry kamarat.“
Zivot mu vzala vojna.
To bol pan basnik,
preto tak pozde,

prevzaca pani.
A do nasho zivota po rokoch
dava nam Desnos
nazriet samym sebe do karat.
Oziva jeho lyricky subjekt
- nezamestnany.
„Bol to dobry kamarat.“

22.
Nad namestim
narodnych omy
sa neraz cosi zlomi
a do racia slovenskej nacie
usadnu dalsie a dalsie
devalvacie.
U haja.

23.
„Diamant v hrude nezhnije.“
Ale
zato
clovek
raz-dva.
* * *

„Narod na hryzenie vlastneho sve-
domia.
Svedomie nasmerujeme tensim,
slabsim koncom k sebe.
prve zahryznutie musi byt takpove-
diac ohladuplne.
Dalej hryzieme celkom prirodzene,
bezohladne.
Ked sa nam svedomie zda dostatoc-
ne dohryzene, skoncime.
Tento narod mozno pouzit opakova-
ne.“
* * *

Nedoslychavu bachratu
Diovu kravu
Europu
kdesi vo vychodnej Afrike
- umierajuc od hladu -
nezrozumitelnym
vychodoafrickym dialektom
zobracka prosi:
„Dajce, dajce!“
Milosrdnost je pravdepodobna
asi ako v basni Milana Rufusa
slovo kindervajce.

24.
Od objavenia Ameriky
uplynulo aspon 500 versov.
V znechuteni z pozemkovej prostitu-
cie
zacali sa v Amerikach restitucie.
Podu vracaju pravym panom.
Indianom.
500 versov v tejto sutazi
uz nevyznieva tak varovne -
Indianom za kazdy vers
patri aj slusne najomne.
„Cerny andel, bily das,

neznas osud bizonu?“

25.

Ked by si nevyhnal ani psa,
vyzenies negra Cummingsa.
Aj v maximalnom necase
spoznas tento hlas po hlase:
„Ti... co vladnu tomuto svetu
a tebe a mne ak si nedame
bohovskeho bacha...
vyplznuti
starci.“
Svet,
orbis factus,
co znamena dosky,
znamena
nahrobne dosky
na mena,
svet, co znamena tieto dosky,
nevladzem vidiet cummingskovsky.
Tulipany a kotulipany, miny a ko-
miny,
dualy sensu a nonsensu...
Radio Tyrana
cosi huci
o potrebnosti konsensu.

26.

Narodenie, laska, smrť,
je zakazane zabudnut,
ze za vsetko sa plati statom,
presnejsie statnym byrokratom.
Vazena porota,
na co ste nas to odsudili,
ved netvorivych byrokratov
su mi a mi a minimalne
mi a mi a miliony!
Rodny, sobasny a smrtny list.
Prideme a zas mozme ist.
A nik nie je malo bohaty.
Za toto musi zaplatit.
Da sa toto nevidiet ako obraz
globalneho cynizmu?
Cycynizmus - mladost sveta.

27.

Spivam, jak hroznu Georg Bush na
ibn-Saddama vedel
vojnu, i jak vitaz, seba aj svoj od
jeho vlady
oslobodiv narod, nepodlehly stal sa
panovník
a zmuzilych velke založil kralovstvo
ropakov.
Umko mila, jestliz mne si v mych
kedy prispela pesnach,
vcil najvac prispěj na pomoc!
* * *

V budinskom vydani
Holleho z roku 1841
by to slo tazsie:
„Spiwam, gak hroznu...
wedel Wojnu;
i gak Witaz,

seba ag svog
od geho Wladi
Oslobodiv Narod...“

?

?

?

Ucili nas
v skole
aspon jeden
original?
* * *

Komensky hladi s nevyspytatelnou
tvarou
ako sa jeho skola ludskosti
udrzala po starocia
ako slager snarov,
konferencii a seminarov.
Ako sa skola
udrzala po starocia
ako odovzdavatel
sveta temna.
Keby aj vsetci basnici
vstupili do slovesnej hladovky
a mlcali by a mlcali,
nikto by to nezacul.

28.

„Odkedy som prisiel na svet,
neprišiel som na nic lepsieho.“
Basnik Pavol Janik sa stal predava-
com kravat.
Uz roky
mi nasa mama
zazlieva, ze pisem verse.
Zadobrievala by mi,
keby som robil nieco
uzitocnejšie.

29.

Ferlinghettiho naha jazdkyna
na Jeffersovej lodi
nebaudelairovsky nevznesenej
taka cummingsovsky placha
na prsiach dva klimackovske
zvonceky
aby ich kazdy aj pocul
cese si cesky
Corsove vlasý -
„zmraka sa, stmieva sa,
k noci sa chyli“.

29.

Dvadsatdeviatka uz bola.

30.

Basnici kedysi
byvali prorokmi,
lodivodmi vsetkych
„sme“
na jednych lodiach.
Dnes basnika
spoznam lahko
- nepovie „my“.

31.

Dievcata maju rady prepých.
Dievcata majú rady prepích.
Oba prepých...
Na dube sedel vyr.
Pod dubom viril vir.
Fukol vietor a oba v?ry uleteli.
Hodinky mi tykaju, hoci ja im
vykam.
Hodinky mi tikaju, hoci ja im
vykam.
Obe t?kania...
Oba prepých,
oba v?ry,
obe t?kania
vysloviť viem.
Aj ich pocujem,
pocujete?
Iba ich neviem zapisat.
Tak toto mi zide
automaticky
na um
vždy
ked
pocujem
„Pis, ako pocujes!“
Ale su aj horsie veci
za tou nasou slovincinou.
Za tu nasu slovincinu.
Za tu nasu slovincinu.
* * *

Zena nemože byť v slovincine -
nikdy nebola
nie je a nebude
- hostom.
Iba ak hostom
nevitany.
Jazyk ju nevita,
nema pre nu-hosta
zenský rod.
* * *

Agramatizmus „kto povedala?“
zviditeľňuje ciernu ci ozonovú ci aku
dieru
aj v slovincine.
Zeny su ako cummingsovia,
vyhnani rasisticky
do necasu
neexistujucej rovnoprávnosti
uz v jazyku.
Svet deravie.
Este aj AIDS je diera
do imunitného systému.
Aj Wittgensteinov svet jazyka
znamena dosky,
do ktorých už niet čo
zaviazať.

PS.

Precitali ste Orbis dictus.
Dalej už nie su ani len titulky.

V ZRCADLE ČASU:

RODOKAPS

UVÁDÍ V GALERII
OSOBNOSTÍ KULTURNÍHO ŽIVOTA:

J. V. Sládek v novém vydání

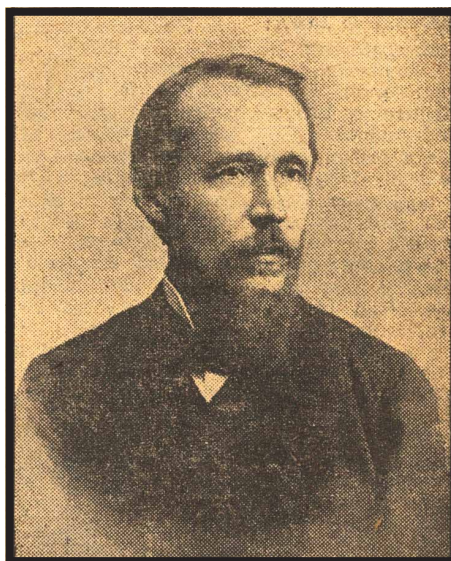
připravuje Karel Prokeš

Čtenáři našeho týdeníku jistě se zájmem sledují rubriku, ve které nepřestáváme upozorňovat na všechno, co jsme pěkného čtli a co bychom rádi doporučili. Je čas návratu ke knize. To je úkaz zdravý a potěšující, plný dobré naděje.

Chceme tu dnes upozornit na událost, tak významnou, jakou je právě započaté nové souborné vydání básnického díla Jos. V. Sládka. Původní, dávno již nedostupné vydání, které roku 1907 uspořádal básník sám, leželo po léta nepovšimnuto v knihkupeckých příhradách. Stačilo však několik počátečních měsíců první světové války, aby bylo úplně rozebráno. To je svědec tví výmluvnější nad všechny výklady, které dokazuje, čím nám Sládek jest a jak živá je nám jeho potřeba. Hluboké, ale prosté slovo jeho písně dovedlo promluvit k srdcím všech vrstev svého národa.

Narodil se bezmála před sto lety ve Zbiroze v starobylém kraji berounském, plném lesních tišin, materiďouškou vonících suchopárů a úrody vlajícího obilí po širokých úvalech mezi brdskými kopci. Odtud jako student s hlavou plnou ideálů a sdcem plným zžíravého nepokoje se vydal za moře do nového světa, ne aby unikl z tísnivého prostředí, ale aby se vrátil do svého domova s láskou tím horoucnější, mnohou zkušeností a útrapou zocelen a odhodlán pracovat a usku-tečňovat své sny a záměry.

Ale na samém počátku je sražen krutou ranou, která jako by mu zařítla všecku cestu. Smrt mladičké, milované ženy. Tak nakrátko byl svazek s milovanou bytostí, po které tak dlouho toužil. Sládek propadá v bezedné hoře, v které ho zachraňuje toliko myšlenka na jeho matku a – básník, který je v něm. Statečně se chápe této drtivé síly jako inspirace a proměňuje ji v křídlo: krví své rány a hořkostí slz napájí slovo života a nové odvahy. Neohlušuje se, nezapomíná, ale smiřuje se a vyrovnává. Nekyne, ani neobchází svou překážku, ale pustí se s ní v boji a kus po kuse statečně ji odklídí z cesty. Pokušení

zoufalství utvrdí ho ve víře, které by málem pozbyl. V tom je ona pevná, neochvějná mužnost, kterou zpívají jeho verše. Takto se stal básníkem nepodlehlosti, nepoddajnosti a statečného vytrvání, zakotven v hluboké, třebaže pokušením doby těžce zkoušené víře a pravé zbožnosti. Jenom takto bylo možno obstát a znovu rozkvést, po kruté zimě uvítat nové jaro: tím krásnější, čím větší byla bolest, již bylo vykoupeno. V básnickém vtělení těchto věcí tkví právě ona výkup-

ná a osvobozující síla veškeré poezie Sládkovy. Proto je hledán a s radostí nalézán ne těmi, kteří v poezii hledají opar zapomenutí a lehkosti rozptýlení, ale útěchu v bolestech života a silné povzbuzující slovo v mráкотě bez naděje a ve vzdávajících se mdlobách.

Svou první knihu vydal ve třiceti letech. Pak byl ještě dlouhý život: vděčnost za lásku a pokora druhého manželství, radost z dítěte, mužné zápasy národní i literární, dlouhá, nekonečná nemoc a stáří. Ale nadevším zpíval skřivan vylétlý z těžké hroudy země svou jásavou píseň. Skřivánek – pravý obraz a podobenství Josefa Václava Sládka. Či chcete ještě podobenství jiné? Hle borovice, sosna jeho rodného brdského kraje: vyrostlá jako by z tvrdé skály země, svou korunou v sousedství plujících oblaků a tváří v tvář modrému blankytu nebes. Ta jedna za všechny ať vám tu mluví, kdo je básník Jos. Václav Sládek.

Sosna

J. V. Sládek

*Tak vážná, plná pohádkových dum,
zde stojíš v lesní hloubi: snívou tmání
tvých rozsoch, jde jen táhlý větrů šum
a doupňákových křídel zatřepání,
když lovce tichý krok tvůj podrost sklání,
neb kohos, jenž tvým naslopuchati snům
sem přišel z hluku světa s dumnou skrání
z tmy, jako ty, chtě dospět k nebesům.*

*Tak stálas věky. – Ale přijde den
kdy houkne topor. – Znik tvých větví zpěv,
pták, duše prch. A tich tvůj leží kmen.
Pak, ať jsi ždár, či krov pro lidský byt,
či víko chudásovu na rakev,
dej všem svou pevnost, sny – a potom
klid.*

I. díl spisů J. V. Sládka „Píseň života“
vydal Melantrich. Redigoval Albert
Vyskočil.

ROMÁNY DO KAPSY, 4. dubna 1941

Dlouhá cesta k sobě, k druhým ještě delší

Marek Adamík

Osamělost. Často skloňovaný termín současnosti. A zdaleka nehovoříme jen o osamělosti fyzické, nýbrž – a to především – o té niterné. Vždyť kdo někdy nezažil pocit, že se uprostřed davu cítil zcela sám, od ostatních odděleně, měř hmatatelnou zdí? A nemusí jít jen o skupinu cizích lidí. Sami se můžeme cítit ve skupině přátel, obtíže spojené se srozumitelným vyjádřením svých citů a svého prožívání se odráží v pocitu samoty i ve vlastní rodině. Že je vám to povědomé? Podobně to možná cítil také běloruský autor Andrej Ivanov, z jehož dílny pochází hra „To všechno ona“, která v působivém pojetí Ljuby Krbové a Jana Battěka otevřela loňský 53. ročník Mezinárodního festivalu poezie ve Valašském Meziříčí. Mohli bychom se ptát, proč se o tom znovu zmiňovat. Proč psát o něčem, co je již dalekou minulostí. V době internetové komunikace a strmého rozvoje chytré „kapesní“ technologie je ale téma osamělosti možná ještě aktuálnější, než kdykoliv dříve. A obtížně se také zapomíná na něco, co se periodicky vrací jako bumerang v různých fázích života.

Hra „To všechno ona“ si rozhodně nebrala servítky a zabývala se tématem odcizení dvou velmi blízkých lidí – matky a syna – což ještě více prohloubila ztráta hlavy rodiny. Domnělou útěchu oba naleznou až ve virtuální komunikaci, přičemž situace je o to dramatičtější, že oba protagonisté komunikují mezi sebou a zdánlivě tak k sobě nacházejí cestu až prostřednictvím svých uměle vytvořených identit. A to natolik autenticky sehraných, že byste jim to klidně uvěřili. Celé kouzlo tkví právě ve vztahu k bezprostřední realitě, kterou každý z nás v nějaké podobě zná. Virtuální svět s ní natolik proltnul, že vlastně ani není možné jednoznačně určit, co je skutečnější. Všimli

jste si, jak internet dokáže zdigitalizovat cit? Při troše snahy je imaginární alter ego schopné prožívat emoce intenzivněji a „upřímněji“, ovšem na úkor světa, který se nachází za okny našeho domova. Kdo se někdy pokoušel seznámit přes internet, možná dospěl do fáze, že k tomu druhému skutečně začal něco cítit. Uvěřil, že našel tu pravou nebo toho pravého. Jaké pak bylo překvapení, že při osobním setkání najednou všechno zmizelo jako mávnutím kouzelného proutku a rozhovor ustrnul na mrtvém bodě. Najednou si nebylo co říct, i když v bezbřehém online světě si bylo možné povídat celé hodiny, dny, týdny... A nějakým záhadným způsobem se někam ztratilo i ono emocionální „digitální“ spojení. Zůstala jen prázdnota a oddělenost. Samota. Ale prý existují i výjimky. Sám jich ve svém okolí několik znám.

Skutečná hodnota hry „To všechno ona“ snad není ani tak v poukázání na stinnou stránku virtuální komunikace, která se může v patologické rovině na člověku nehezky podepsat, ale především na obtíže spojené s hledáním klíče k odpovědím u sebe a v prosté upřímnosti si přiznat, že si s něčím nevím rady, že momentálně nevím, jak dál. A také třeba to, že cítím ostrou bolest. Z pozice „to všechno ona“ – nebo kdokoli jiný – tak lze přejít do mnohem svobodnějšího prostoru. Prostoru, který není bezvýchodný, ani zoufalý. Ale také nijak příjemný. Na druhou stranu, stěží se lze vtělit do kůže hlavních protagonistů, kteří byli vystaveni tak náročné zkoušce, jako je ztráta člena rodiny. V Ivanově hře to vedlo k nekonečným roztržkám, obviňování, urážkám a k dalšímu prohlubování agonie.

Je cesta skutečně bezvýchodná? Ivanov v tomhle nepřichází s jednoznačnou odpovědí. Ale přece

jen... Vše má svůj rub a líc a i zde autor naznačuje, že virtuální komunikace má potenciál podat pomocnou ruku tomu, otevřít oči. Jako záblesky světla se tak v některých scénách objevuje sebereflexe, u matky v emocionálním vypětí, u syna ve schopnosti si přiznat, že věci mohou být i jinak, než jak se jeví. Co naplat, že k zásadnímu obratu během děje nedošlo. Každá změna má svůj čas a cesta k sobě potažmo k druhým je možná tou největší výzvou. A ať již k ní dojde kdykoliv, dorazili jsme s ní do cílové roviny. Z tohoto pohledu byla pro mne hra „To všechno ona“ dílem s trvalou hodnotou. A s danými účinkujícími i s výborným hereckým obsazením, na které se hned tak nezapomíná.

V souvislosti s tématem se mi vybavil úryvek překladu jednoho z písňových textů Simona a Garfunkela. Svého času jsem na něj narazil v knize Hvězdy tehdejších hitparád od Jirky Černého a zde jej uvádím namísto závěru...

...viděl jsem

Deset tisíc lidí nebo víc

Lidi, kteří mluvili, aniž něco řekli

Lidi, kteří slyšeli, aniž naslouchali

Lidi píšících básně, které nikdo nezpíval

Nikdo se neodvážil porušit

Zvuky ticha.

(Sound of Silence)

Literární bar

Jiří Jurečka vybírá zkrásné literatury
Slza komsomolky / Čubčí pajšl

Negus

Whatleyová a Cone si hověli v Sammyně načapaném bytě. Měli lehkou večeři, sestávající z opečené klobásy, zapečených fazolí a salátu z kyselého zelí, což vše zapíjeli černým pivem. Zatímco Sammy ve svém kuchyňském koutě odmývala nádobí, Timothy jí vyprávěl, co všechno se dočetl v literatuře pojednávající o metodách umělého oplodňování, o oplodňování in vitro, a o embryonálním transferu.

„Pokračuj,“ vyzvala ho Sammy, „ale vem si utěrku a koukej mi pomoci.“

Cone sice trochu protestoval, ale pak poslechl a při utírání nádobí pokračoval ve svém vyprávění o laboratorních technikách oplodňování bez soulože. (...)

„A teď,“ oznámila, „přijde překvapení.“

„Překvapení?“ zarazil se Tim. „Chceš mě poslat domů?“

„Ještě ne. Víš, co je to negus?“

„Negus? Jakživ jsem to slovo neslyšel.“

„Červený víno, horká voda, cukr, citrónová šťáva, skořice a muškát. Narazila jsem na to ve starý kuchařský knize po babičce a vyrobila jsem jednu dávku. Chceš to zkusit?“

„Ovšem,“ přisvědčil statečně Tim. „Na fazole s kyselým zelím to bude docela určitě to pravý ořechový.“

Sammy přihřála v kastrůlku předem připravenou směs, a když začala bublat, rozlila ji do dvou hrnečků, nad kterými strouhla muškátový oříšek.

„Na,“ poručila. „Ochutnej!“

Tim opatrně usrkl. „Poslyš, to není špatný!“

„Není špatný, blbečku? Je to náhodou báseň, abys věděl!“

„Máš pravdu. Na zimu jako dělaný. Hřeje mě to až na pindouru.“

(Lawrence Sanders: Zběsilý kolotoč)

Gořalka

recept stařenky v kuchařce Dobromily Rettigové na předsádce r. 1872

2 židlíky špirtusa do 3 židličky Višni limonové kury par hřebíčku 1 kus skořice a nechat to močit 4 neděle potom se tam da 3 židlíky vařené vychladle bečevní vody a nechá se to ještě močit pak je to hotovo a do te bečevní vody se da cukr vařit dle libosti

V lajbliku na dvorku sedávala, dvěma zuby žvýkala špek, štamprlkou višňovky zapíjela a říkala: Dítě, hleď, je to dobrý bez chleba. Té dobroty jsme už neokusily, pro nás zbyla jen feřmintová cukrátko za firhaňkem.

Až do Černého moře utekla všechna ta voda z Bečvy, z níž se kdysi kořalka dělala, vonící mlázím olšovým a kořínky horských bylin.

Čirost už na světě nečirýká, oparem špíny voda vzlyká, rejdiště rybek v zátočinách si na kalné dno ustýlá. Bečevní voda byla mé mládí, na gořalku už nebyla, na černé vlasy a snědá těla, když na hražince šplouchala.

(Jiřina Hauková: Záblesky života)

OBRÁZKOVÁ POVÍDKA

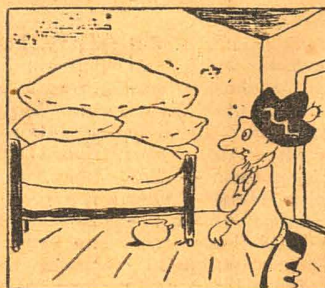

Zrzek Bill rád hrdlo smáčí,
k tomu chutné krmě baští,
ale když pak domů kráčí,
do hlavy se vždycky praští!

S chytrostí se na vše musí, jinak člověk hrozně zkusí

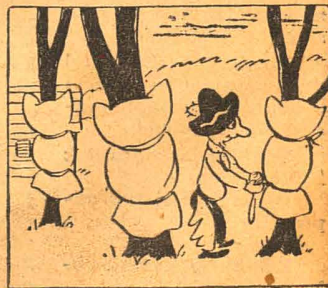

Od jednoho ke druhému
stromu on se zapotácí,
a zas znova prásk! — do čilka —
a boulemi se na zem kácí.

Kdž se tahle noční trýzeň
přilíš často opakuje,
Zrzek k posteli tu chvátá
a olán jakýs v hlavě kuje.

KRESLÍ VOBO

Polštáře na kmeny váže,
chechtá se: »Je konec sloty,
až se budu v noci motat,
aspoň praším do měkoty.«

POZVÁNKA DO GALERIÍ KULTURNÍHO ZAŘÍZENÍ

Účastníci festivalu mají vstup do galerií zdarma po předložení festivalové placky.

Galerie Kaple

II. nádvoří zámku

Poslední zářijovou středu zahájila Galerie Kaple samostatnou výstavu malíře, sochaře, teoretika a pedagoga na pražské AVU Vladimíra Skrepla. Výstava maleb nese název Převrátila jsem oči v sloup.

Vladimír Skrepl patří od 80. let mezi nepřehlédnutelné figury domácí umělecké scény. Od roku 1994 navíc vede ateliér Malba II na pražské AVU. Suverénní pohyb ve světě umělecké současnosti u Skrepla kontrastuje s důrazem, jaký klade na instinktivní založení vlastní tvorby. Spontaneita uměleckého vyjadřování je v jeho pracích hlavním rysem tolik specifické a velmi autentické kvali-

ty díla. Jeho figury jsou vyvedeny v jasných barvách a agresivně gestickým rukopisem.

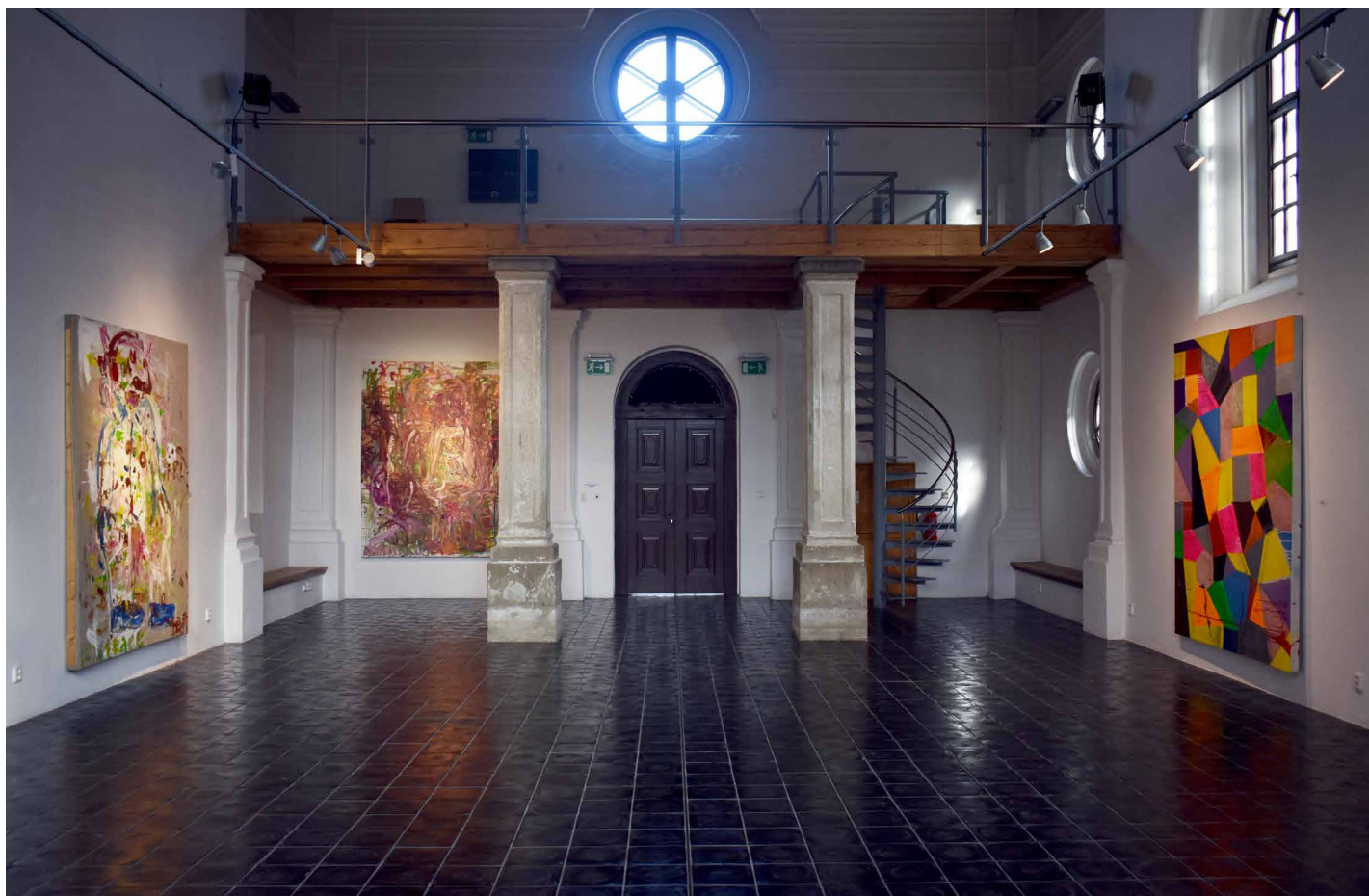
Vladimír Skrepl patří od svého prvního veřejného vystoupení mezi ty umělce, pro něž dobrý přehled a zájem o to, co je aktuální, vždy byl nezbytnou součástí základních uměleckých kompetencí. Byl v ní také alespoň do jisté míry jakožto vystudovaný kunsthistorik a následně kurátor Galerie Hlavního města Prahy vzdělán a vycvičen. Tento fakt odjakživa bere jako přirozenou součást profesní výbavy současného umělce. Jeho malby, objekty i instalace se vzpouzejí formální kontemplaci. Nejde o autonomní artefakty cirkulující galerijním provozem. Představují součást velké umělecké show. V rozhovoru z roku 2002 Skrepl tvrdil, že umění vnímal jako „životní styl“.

Výtvarný jazyk Vladimíra Skrepla (1955) spočívá v barevné živosti a expresivitě tahů štětce, jejichž spontánnost vytváří v obraze nenapodobitelné napětí. Na české výtvarné scéně má široký závěr, působí jako teoretik umění, malíř a tvůrce objektů a instalací. V letech 1976–1981 studoval dějiny umění na katedře dějin umění a etnografie v Brně. V roce 2007 získal Cenu Jiřího Kovandy a o dva roky později se stal laureátem Ceny Michala Ranného.

Galerie Kaple

II. nádvoří zámku

V Galerii Sýpka můžete aktuálně shlédnout samostatnou výstavu mladé autorky, malířky, ilustrátorky a designérky Venduly Chalán

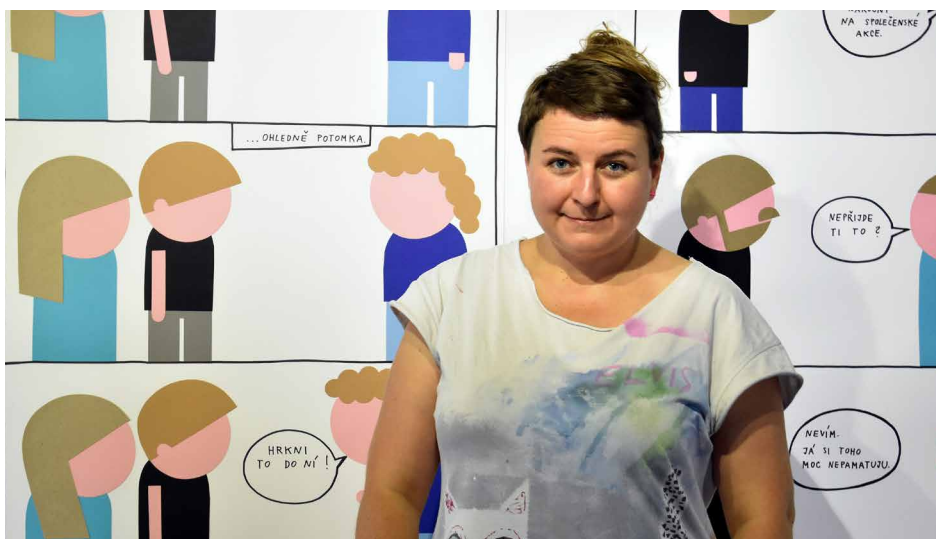
Instalace Vladimíra Skrepla v Galerii Kaple

kové, která ji nazvala jednoduše Life is life!

Ačkoliv může tvorba Venduly Chalánkové působit poněkud ne-sourodým dojmem, spojuje ji užívání základních, nelomených barev a právě různorodost a pestrost formální i vizuální stránky. Námětem tvorby je okolní dění, konzumní společnost a především umělkyně samotná. Osobní život Chalánkové je přímo propojený s jejím dílem. Divákovi jsou předávány jednotlivé výjevy skrze různá média. Její dílo je prosyceno cynickým humorem, ale ve skutečnosti se jedná o čisté konstatování, kdy vtipnost vychází z důvěrnosti dané situace.

Značný podíl výstavy Life is Life v Galerii Sýpka tvoří série komiksů, které fungují jako určité nepravdivé deníkové záznamy. Ty jsou tvořeny schematizovanou lidskou figurou, často bez obličeje, tvořenou převážně geometrickými tvary, jež umožňuje divákovi ještě lépe se identifikovat se zobrazenou životní situací. Pro volnou tvorbu Venduly je příznačná drsná sebeironie, sama přirovnává komiksy k „... pádu po svahu rozeklané skály, během kterého to sakramentsky bolí. A při tom, světe div se, čtenář zažívá pocit uvolnění. Ne nadarmo se říká, že se člověku uleví, když zjistí, že je na tom někdo ještě hůř.“ Komiksy doplní ilustrované a animované Zpívánky, jež se vyznačují pečlivostí. Ta se ostatně projevila i v jedné z jejích dřívějších prací. V roce 2004 vytvořila Sérii mobilních SMS, kdy vlastnoručně křížkovým stehem vyšivala zprávy ze zastaralého displeje telefonu a upozornila tak na paradox zvětšení nejpomíjivější písemnosti, které by jinak byly určeny k zapomnění. Vyšíváním řeší a dorovnává značný nepoměr trvalosti i pracnosti. Zvolená cesta umění je pro Vendulu otázkou nastolenou Erichem Frommem Mít nebo být: „Bytím rozumím takový způsob existence, v němž nic nemáme, po ničem nebažíme, ale jsme naplněni radostí, užíváme svých schopností tvořivě a jsme zajedno se světem.“

Vendula Chalánková (1981) se narodila v Přerově. Absolvovala FaVU (ateliér Environmentu). V současné době se věnuje malbě, ilustracím, animaci, prostorovým instalacím a performancím. Vyda-

Vendula Chalánková v Galerii Sýpka

la několik komiksových sérií, za výtvarné pojetí pohádky O Červené Karkulce získala v roce 2009 Zlatou stuhu. Její tvorba je zastoupena v několika prestižních uměleckých sbírkách (Národní galerie Praha, Moravská galerie Brno aj.).

Muzejní a galerijní centrum

1. a 2. patro zámku

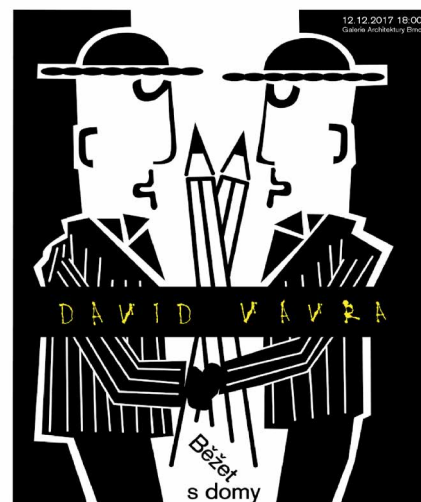
V Muzejním a galerijním centru můžete navštívit hned několik výstav. Ve druhém patře zámku jsou nyní představeny architektonické práce Davida Vávry doplněné o výtvarné a literární přesahy. Kromě několika vybraných staveb, které jsou prezentovány i formou modelů, je k vidění typologicky pojatý průřez tvorbou, ale také originály pastelů včetně skic a plánů k nerealizovaným a dosud nedostavěným projektům. Výstava ukazuje novostavby, rekonstrukce veřejných staveb, řešení interiérů, rodinné domy a vily, stavby pro handicapované, zásahy ve veřejném prostoru, sakrální budovy, muzea a řešení výstavních expozic.

V přízemí zámku můžete během festivalu navštívit rovnou dvě výstavy. Druhý ročník Valašského výtvarného salonu prezentuje tvorbu profesionálních i laických výtvarníků z Valašského Meziříčí a bez-

prostředního okolí. Prezentováni jsou zde malíři, sochaři, skláři, grafici, fotografové a textilní výtvarníci. Valašský výtvarný salon je jakýmsi dokumentem o stavu výtvarné kultury ve městě a okolí.

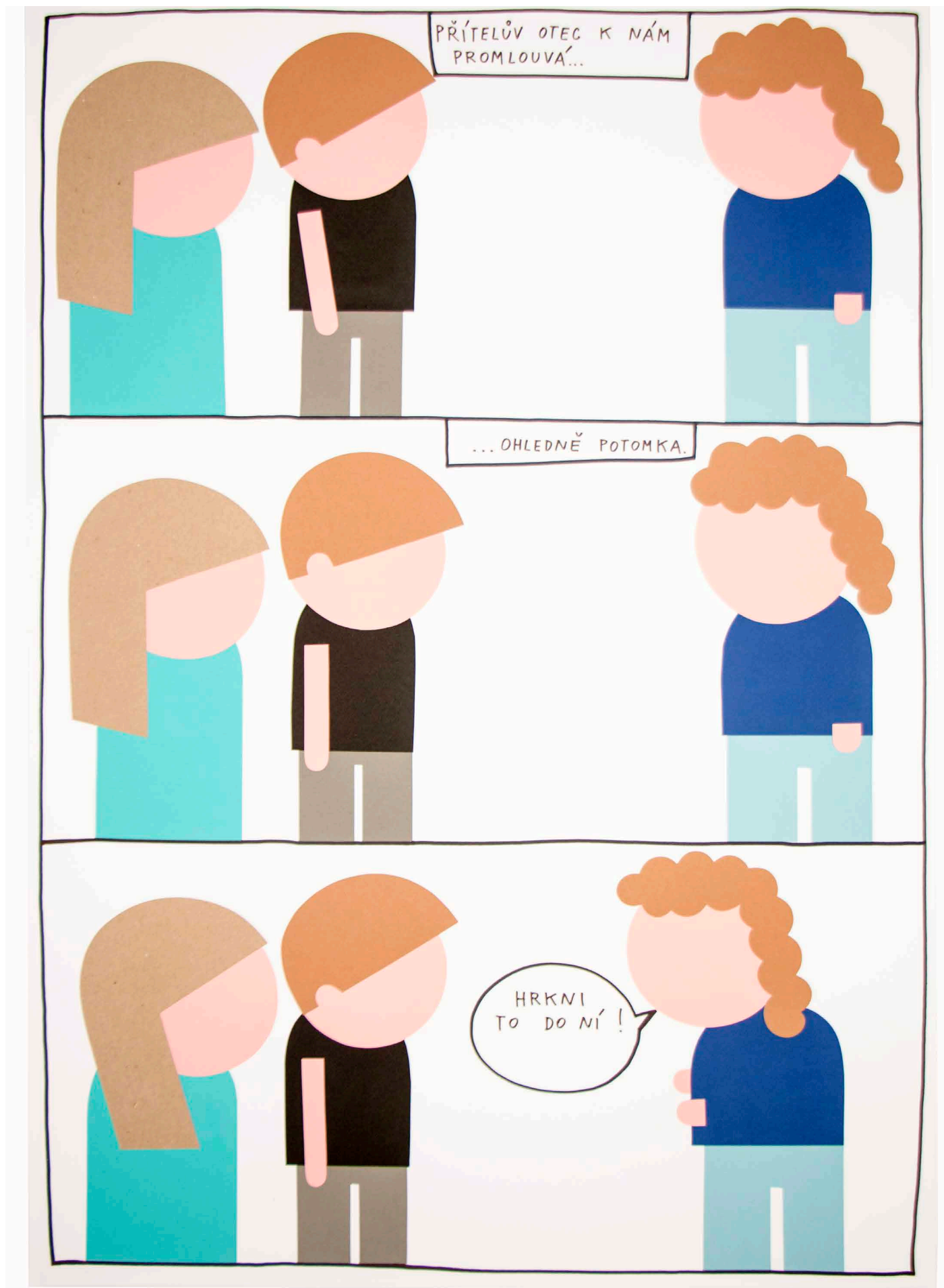
Druhá výstava nese výstižný název 100, pod nímž se ukrývají práce žáků místní Mateřské školy, Základní školy a Střední školy pro hluchově postižené. Výstava nám připomíná stoleté výročí vzniku samostatného Československého státu a odkaz jeho nejvýznamnější osobnosti – Tomáše Garrigua Masaryka. Multimediální výstava prezentuje malby, kresby, video a floristickou tvorbu zajímavým, neotřelým a inspirujícím pohledem s odkazem na region Valašska.

Jedná se o vyústění projektu Po stopách demokracie, který vyhlásilo Česko-polské fórum za podpory Ministerstva zahraničních věcí České republiky, v němž škola navázala spolupráci s polskou školou pro neslyšící v Krakově.

Okénko Venduly Chalánkové

Více můžete vidět na její výstavě v Galerii Sýpka na II. nádvoří zámku Žerotínů

Seznam recitujících v I. kole

Příjmení, jméno	Autor v I. kole	Dílo v I. kole
BARTÁK František ČR * II. kategorie	Wolfdietrich Schnurre	Princezna přijde ve čtyři
BEJDÁKOVÁ Kristýna ČR * II. kategorie	Jiří Šotola	Milenci
BERNÁTOVÁ Vanda SR * I. kategorie	Joseph Boyden	Narodená so zubom
DOBÓCZIOVÁ Lucia SR * I. kategorie	Sylva Fischerová	Bavili jsme se jen tak
DUKÁTOVÁ Adela SR * II. kategorie	Karl May, Etgar Keret	Nabitá ale zaistená
FRITZOVÁ Noemi ČR * I. kategorie	Marie - Therese Ľuny	Matka Ryško
GAJDOŠ Marian SR * II. kategorie	Valentín Beniak	Strážcovia a ochrankyne
GÁŠEKOVÁ Naďa SR * I. kategorie	Katarína Kucbelová	Malé veľké mesto
HAINC Richard SR * I. kategorie	Daniel Hevier	Malé útulné šialenstvo
HAISMANOVÁ Nicole ČR * I. kategorie	Terry Jones	O loudavém lidožroutovi
HLAVÁČOVÁ Ema SR * I. kategorie	Danica Hričová	Štvrtá stena
HODERMARSKÝ Tomáš SR * I. kategorie	Numair Choudhury	Kalika
CHMELANOVÁ Martina SR * I. kategorie	Bella Achmodulinová	Pätnásť chlapcov (koláž básní)
JAKALOVÁ Jasmina SR * I. kategorie	Zuzana Olešová	Stážnosť
JUHÁSZ Simon SR * I. kategorie	Roald Dahl	Túžba
JURČIKOVÁ Eliška SR * I. kategorie	Zuza Ferenczová	Náhodný telefonát o druhej...
JURČIKOVÁ Martina SR * I. kategorie	Daniel Majling	O zmysle života
KÁNINSKÝ Josef ČR * II. kategorie	Eduard Bass	Klapzubova jedenáctka
KOPEČKOVÁ Jana ČR * I. kategorie	Peter Altenberg	Sanatorium pro nervově choré
KRÁLOVÁ Žofia SR * I. kategorie	Roald Dahl	Koža
KRAVCHUK Anna ČR * I. kategorie	Evenkové	Legenda vo bílym havranovi
KRTIČKOVÁ Johana ČR * II. kategorie	Karel Čapek	O Alelidech
LEHOTSKÁ Anna SR * I. kategorie	Lýdia Vadkerti Gavorníková	Som
LESAYOVÁ Viktória Anna SR * I. kategorie	Alessandro Baricco	Oceán a more
MÉSZÁROSOVÁ Veronika SR * I. kategorie	Frigyes Karinthy	Milujem zvieratá

OLEŠOVÁ Nina SR * I. kategorie	Alexandra Salmela	Strom
PATRASOVÁ Hana ČR * II. kategorie	Slawomir Mrożek	Fakt
PAVUK Filip SR * I. kategorie	Janko Král'	Zakliata panna vo Váhu...
POLÁČEK Lukáš SR * I. kategorie	Everett Leroi Jones	Čierne umenie
POMPOŠOVÁ Nina SR * II. kategorie	Marek Vadas	Život je štědrý
SAJKOVÁ Cynthia SR * I. kategorie	Edith Södergran	Čo bude zajtra?
SCHERHAUFER Ľubomir SR * II. kategorie	Adolf Heyduk	Bratom Slovákom - Bratom...
STAŠA Vít ČR * I. kategorie	Jiří Šotola	Úvod do poetiky
SVOBODOVÁ Marie ČR * II. kategorie	Vladimír Holan	Noc s Hamletem
TINKOVÁ Anežka ČR * I. kategorie	Helmut Heisenbuttel	Recept na gang
VAŠKOVÁ Karolína ČR * I. kategorie	František Nepil	Pes s dynamitem
ZELENÁKOVÁ Dominika SR * I. kategorie	Eva Enslerová	Nebo, nebo, nebo

tiráž

Foto na titulní straně: zámek Žerotínů
Festivalové listy 54. Mezinárodního festivalu poezie pro účastníky festivalu vydává Kulturní zařízení města Valašského Meziříčí, p. o.

Redakce: Karel Prokeš – šéfredaktor, Ondřej Smolka – grafika, sazba.
Redakční kruh: Aleš Linduška, Jiří Jurečka, Marek Adamík,
Klára Kunčická, Alžběta Hrušková, Ivan Kováč,
Jana Fusková – fotograf.

FESTIVALOVÉ MENU

Jelení guláš, houskový knedlík / pečivo	99 Kč
Kuřecí stripsy v sezamové krustě, pařížské brambůrky s jarní cibulkou	99 Kč
Vepřová krkovička na grilu, chléb, okurek	99 Kč
Smažený sýr, americké brambory, tatarka	99 Kč
Zeleninové rizoto	80 Kč
Boloňské špagety	80 Kč

Kyselice, párky, pizza, ovoce, zelenina,
dezerty, čaj, espresso...

PROGRAM

čtvrtek 18. října /M-klub/
15:00 prezentace účastníků
/divadelní kavárna/
20:00 zahájení festivalu
losování I. kola soutěže
doprovodný program:
JÁ PÍŠI VÁM...

pátek 19. října
09:00 I. kolo soutěže /M-klub/
19:00 losování II. kola soutěže
doprovodný program:
UŽ BRZY DOZPÍVÁM
/velký sál/
20:00 koncert /M-klub/
KIESLOWSKI

sobota 20. října
09:00 II. kolo soutěže /M-klub/
14:00 rozborový seminář
s porotou /velký sál/
19:00 vyhlášení výsledků
přehlídka vítězů
slavnostní zakončení
/M-klub/

POSLEDNÍ ŠTĚK

aneb Láska k poezii

Aleš Linduška

Poezie nás povznáší na duchu, o tom nemůže být pochyb. Mnozí básníci byli a jsou tak povznese- ni, že jim svět nerozuměl a rozumět nebude. Často rozumí jen básník básníkovi a někdy ani to se nepo- daří. Přesto je tu ještě něco silněj- šího než povznesení ducha, daleko lidštější, křesťané prominou, než duch samotný je srdce, a to doká- že dobrá poezie naplnit stejně kva- litně jako ta špatná. Stačí se trefit do nálady, najít správný okamžik a slova srdce naladí. Jak krásné se zdají milostné verše zamilovaného družce. Poezie je mnohem víc živo- čišná než si připouštíme a i ta du- chovní se dotýká velice naturál- ních témat, ať už je to smrt nebo naše fyzická ztráta pozemského bytí. Jistě, jak praví klasik „Svítání na západě“, nás provází už od před- křesťanských věků, ale právě proto je život především poezie prožitá, vytrpěná a vášní naplněná. Tím je originální a na první poslech ji po- známe od geniální fyzikální rovni- ce.

Nemám nic proti fyzice či jiným materiálním vědám, ale vzdělanci prominou, mé srdce patří abstrak- ci, poezii, jež se dotýká světa a při- tom je nad něj tak krásně a pyšně povznesená. Postavit se před dru-

hého člověka s veršem na rtech je stejný adrenalin, jako objevovat ra- dioaktivitu částic a sám se přitom stát k smrti radioaktivním. Je to stejný prožitek jako vynalézat ge- niální plastickou trhavinu, která vašim potomkům jednou při dobře míněném teroristickém činu ne- dobře pocuchá nervy a zpřehází ži- votní hodnoty. Poezie léčí šílenství doby a také přilévá olej do ohně, ne- může jinak, když za ní stojí člověk. Hříšná nádoba deroucí se duchem ke hvězdám, ale stále zakopávají- cí o svůj vlastní stín, pozemskou marnivost a sousedskou revnivost, lakomství a lokajství a vůbec o to, co je třeba v době vánoční druhým odpouštět a sám sobě zakazovat.

Filozofovat o poezii je milá hra na nevinnost podobná mužově schizofrenii, který přece miluje tu svou jedinou a stejně se otáčí za tou krásnou neznámou, tou jinou, vzdálenou a nedostupnou. Stej- ně, jako se teď veřejně vyznávám z víry v poezii, ji mnohokrát sou- časně tajně nenávidím a spílám jí do prodejných dam bez budouc- nosti. Není mi ale pomoci, veršem jsem opájen a klamán zároveň, psal jsem je kdysi své ženě a sám sebe nemám rád za to, že teď už mě verše napadají jen, abych velebil její konkurenci. Život je zkrátka oří-

šek s pěkně tvrdou skořápkou a ne- jistým obsahem uvnitř, neboť čer- víček hlodá a často je rychlejší než louskáček mravokárné evoluce lid- ské morálky. Naštěstí je komu si postěžovat, naštěstí je jak znovu se z bahna všedních dnů nechat po- vznést. Proto jsme přece tady.

A tak až budete hrdě či naopak strnule kráčet z jeviště dolů a vaše poslední verše sladce či znechuce- ně polkne i ten nejospalejší porot- ce, nepropadněte splínu a nebud- te spáče tam v zákulisí. Život Vám dá za pravdu, protože ten sám na- podobuje umění, stejně jako poezie zoufale šmíruje život. Co je jediné opravdové, jsou naše srdce naplně- né pocitem, který si znovu a znovu rádi připomínáme. Že jsme schop- ni povznesení, že vyslovit verše do tmy sálu je stejně lidské a pošeti- lé jako milovat pomíjivou krásu ženy a dokonalost lidského rozu- mu. Řekněte sami, proč bychom se tu jinak každý rok při lampičkách v tom zámeckém sklepení scházeli. Přátelé z obou stran jedné společ- né hranice. Slavíme letos společné storočí, tak ať nám chutná poe- zie ještě dalších sto let. Společně se povznese ke hvězdám a srdce i ta poezie nám znovu prozradí, že láska je federální výdobytek. Krás- ný festival přátelé.

DVOJFILTR

Alašské

Mezinárodní festival poezie je soutěž amatérských recitátorů
z České a Slovenské republiky pořádána Kulturním zařízením města
Valašského Meziříčí a městem Valašské Meziříčí
za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a CS Cabot
ve spolupráci s NIPOS ARTAMA Praha a Národním osvetovým centrom
Bratislava, DUHA – kulturním klubem u hradeb Prostějov
a Mestským kultúrnym strediskom Dolný Kubín.

